

Q U A D E R N S
F U N D A C I Ó J O A N M A R A G A L L

Desè aniversari de la

Fundació Joan Maragall

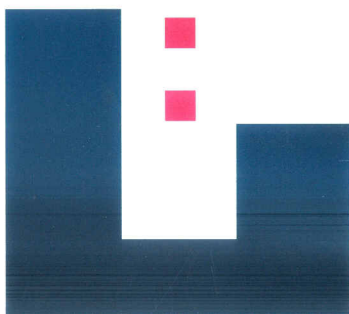
ANTONI MATABOSCH – RAMON PLA I ARXÉ

---

(50)

2000

Q U A D E R N S
FUNDACIÓ JOAN MARAGALL

Desè aniversari de la

Fundació Joan Maragall

ANTONI MATABOSCH – RAMON PLA I ARXÉ

FUNDACIÓ JOAN MARAGALL
CRISTIANISME I CULTURA
C/ Volència, 244, 2n.
08007 BARCELONA

Editorial Claret

Antoni Matabosch (Barcelona, 1935) és doctor en teologia per la Pontifícia Universitat Gregoriana i llicenciat en ciències de la informació i història contemporània per la Universitat Autònoma de Barcelona. Professor de la Facultat de Teologia de Catalunya des de 1967, actualment és delegat general d'Apostolat Seglar de l'Arquebisbat de Barcelona i president de la Fundació Joan Maragall des del naixement d'aquesta (1989).

Ramon Pla i Arxé (Barcelona, 1943) és doctor en filologia romànica per la Universitat de Barcelona, on exerceix de professor de teoria i crítica de la literatura. Fou director general d'Universitats de la Generalitat de Catalunya entre 1993 i 1995. És patró del Centre d'Études Catalanes de la Université Paris-Sorbonne (Paris IV). Des de 1979 ha exercit de crític literari en diversos mitjans escrits. Autor d'estudis sobre el Modernisme, és premi Massó i Torrents d'Investigació Literària de l'Institut d'Estudis Catalans.

Advertiment. Els textos d'Antoni Matabosch i Ramon Pla i Arxé inclosos en aquest *Quadern* van ser llegits en l'acte de celebració del desè aniversari de la Fundació Joan Maragall, que va tenir lloc a l'auditori del Centre Cultural Caixa Catalunya de La Pedrera el dia 9 de febrer del 2000.

Edició: Carles Lluch

Primera edició: juny de 2000

Editorial Claret, SAU
Roger de Llúria, 5 – 08010 Barcelona
Imprès a Edim
Badajoz, 145-147 – 08018 Barcelona
ISBN: 84-8297-438-6
Dipòsit legal: B. 29.122-2000

ÍNDIX

FUNDACIÓ JOAN MARAGALL	
<i>Presentació</i>	5
ANTONI MATABOSCHI	
<i>En la celebració dels deu anys de la Fundació Joan Maragall</i>	7
RAMON PLA I ARXÉ	
<i>Joan Maragall: el diví i l'humà en l'activitat creadora</i>	11
Pàgines centrals: NARCÍS COMADIRA, « <i>Construcció</i> »	

PRESENTACIÓ

Les pàgines següents són dedicades a recollir algun dels parlaments pronunciats en l'acte de celebració dels deu anys de la Fundació Joan Maragall, que va tenir lloc a l'Auditori del Centre Cultural Caixa Catalunya de La Pedrera el dimecres dia 9 de febrer del 2000. Aquest *Quadern*, publicat amb la voluntat de deixar constància de l'esmentada celebració, vol ser una prova de la importància que va tenir aquest acte per a la Fundació, i desitjaríem que servís alhora de cloenda del curs 1999-2000, marcat per aquesta commemoració del desè aniversari.

Durant l'acte de La Pedrera, iniciat i tancat per la breu actuació d'un quartet vocal, els membres de la taula presidencial van fer ús del torn de paraules per aquest ordre: Sr. Josep M. Loza, director general de Caixa Catalunya; Dr. Antoni Matabosch, president de la Fundació Joan Maragall; Dr. Ramon Pla i Arxé, el qual pronuncià la lliçó central; Molt Honorable Sr. Joan Rigol, president del Parlament de Catalunya; Eminentíssim Dr. Ricard M. Carles, cardenal arquebisbe de Barcelona; Molt Honorable Sr. Jordi Pujol, president de la Generalitat de Catalunya.

La celebració va comptar també amb la presència de destacades personalitats pertanyents al món institucional, acadèmic, cultural i religiós de Catalunya. Així, vam poder agrair la presència, entre d'altres, del regidor de Relacions Institucionals de l'Ajuntament de Barcelona, Sr. Albert Batlle, dels bisbes catalans Joan Carrera, Ramon Malla i Carles Soler Perdigó, i de Jordi Cervós, Miquel Gassiot i Carles Solà, rectors, respectivament, de les universitats Internacional de Catalunya, Ramon Llull i Autònoma de Barcelona. Ens vam trobar també amb tots aquells amics i col·laboradors que, d'una manera o altra, se senten pròxims als propòsits i a l'activitat de la Fundació.

Dels diversos parlaments que es van pronunciar, en aquest *Quadern* recollim la presentació que va fer Antoni Matabosch de l'acte i de la celebració, i la conferència de Ramon Pla i Arxé, «Joan Maragall: el diví i l'humà en l'ac-

tivitat creadora», una petita però significativa mostra del que es va poder sentir a La Pedrera. D'una banda, el text d'Antoni Matabosch ens recordava, com era preceptiu de recordar, quins eren els objectius, les inquietuds i els anhels amb què fou creada la Fundació en 1989, i hi donava nova empena de cara als reptes del futur. De l'altra, la lliçó impartida per Ramon Pla i Arxé, centrada en un aspecte de la figura de Joan Maragall, reafirmava la fidelitat de la Fundació a la personalitat de l'escriptor que hi dona nom i que condensa bona part de l'esperit de diàleg que la defineix.

A la sortida, tots els assistents van ser obsequiats amb un exemplar de la memòria que la Fundació ha publicat amb motiu del seu desè aniversari i que, en certa manera, constitueix el fruit material més palpable d'aquesta commemoració. Amb el títol *Deu anys d'exploració del cristianisme i de la cultura*, el volum recull les principals fites d'aquest camí. El fet de poder contemplar sintetitzada en aquestes pàgines la tasca efectuada ens fa adonar que, sens dubte, el paper de la Fundació ha aportat quelcom de constructiu, tant a la fe com a la cultura, i a la fecundació mútua d'aquestes. La memòria és el balanç d'un passat que ha de projectar-nos amb il·lusió vers el futur.

Hem d'agrair un cop més, com ja vam fer aquell dia, la col·laboració de la Fundació Caixa Catalunya, no solament per haver-nos acollit en l'esplèndid marc de La Pedrera, sinó per haver patrocinat les diverses iniciatives entorn del desè aniversari: concretament, la publicació de la memòria i l'edició de la serigrafia de Narcís Comadira titulada *Construcció*, que il·lustra el poema de Maragall «En una casa nova», datat el juny de 1910, i que reproduïm a les pàgines centrals d'aquest quadern.

Gràcies, finalment, a totes les persones que ens acompanyaren en l'acte commemoratiu del 9 de febrer i que ens han fet costat durant aquests deu anys. La seva presència ens va reconfortar i encoratjar aquell vespre i ho continua fent cada dia.

FUNDACIÓ JOAN MARAGALL

EN LA CELEBRACIÓ DELS DEU ANYS DE LA FUNDACIÓ JOAN MARAGALL

Antoni Matabosch

Molt Honorable Senyor President de la Generalitat,
Eminentíssim Senyor Cardenal Arquebisbe de Barcelona,
Molt Honorable Senyor President del Parlament,
Senyor Director General de Caixa Catalunya,
Senyor Regidor de l'Ajuntament de Barcelona,
Senyors Bisbes,
Senyors Rectors de les universitats Autònoma, Internacional i Ramon Llull,
senyores i senyors:

Els agraeixo de tot cor que avui ens hagin volgut acompanyar en aquest acte commemoratiu dels deu primers anys de la Fundació Joan Maragall Cristianisme i Cultura. La seva presència ens reconforta i ens encoratja.

Algunes persones molt properes i significatives, presents en l'acte inaugural, són a la casa del Pare; recordo especialment el cardenal Narcís Jubany, impulsor i creador de la Fundació, i el Sr. Jordi Maragall, que ens féu una semblança del seu pare, Joan Maragall.

He rellegit amb curiositat el que jo mateix vaig dir en nom del Patronat fa deu anys, en l'acte inaugural de la Fundació. Entre altres coses, formula-va quatre característiques del ser i el fer de la nostra institució:

- Ens proposàvem, en primer lloc, d'estar *atents a la realitat social i cultural* per tal de fer-ne un discerniment.
- Volíem ser *presentes en aquesta realitat* difícil i plural amb un tarannà cristià clar, no gens agressiu ni fonamentalista, des de la senzillesa, el rigor del pensament i de l'acció.

— Situats d'aquesta manera, preteníem de fer *una aportació* al món de la cultura catalana: «El creient —dèiem— ho ha de ser des de la cultura actual i ha de promoure la cultura sense oblidar que és creient».

— Finalment, ens proposàvem de treballar per *superar desconfiances i desconexions*, com és ara el contenciós entre ciència i fe o entre fe i raó, les relacions entre humanisme i fe, el diàleg entre cristianisme i altres religions, etcètera.

Hem estat fidels a aquests propòsits fundacionals? Quines aportacions hem fet a l'Església i a la cultura i a la seva mútua fecundació? No voldria caure en el cofoisme, però tampoc en el derrotisme. En la memòria que hem editat amb motiu del nostre desè aniversari s'hi poden trobar les dades, la valoració i les perspectives de la Fundació. Ara només voldria indicar alguns àmbits en els quals em sembla que, durant aquest decenni, hem incidit més. Vegem-los.

- a) *Hem intentat de crear un pensament propi i fer-lo creïble*, i quan dic «pensament» vull dir una fe cristiana raonada i raonable, atenta a la realitat, que ajudi a la credibilitat de la fe fent més creïble l'Església i el missatge que proclama. Aquesta tasca l'ha dut a terme primerament el Patronat, que ha estat un veritable equip de treball i un grup de debat i estudi. Els patrons hem tingut més de dues-centes reunions, una mitjana de dues al mes. El Patronat ha volgut ser el motor del pensament i de l'acció. En aquesta tasca de reflexió hem estat ajudats per moltes altres persones i entitats del món eclesial, ciutadà i acadèmic. N'és una mostra el quadern publicat en 1994 sobre «Religió i valors en la Catalunya actual», on exposàvem la realitat del moment i les accions a dur a terme.
- b) *Hem fet de pont i hem promogut el diàleg*. És significatiu que, a poc a poc, hem anat abandonant l'expressió «diàleg entre fe i cultura» pel perill que la *i* separés en lloc d'unir, i cada vegada més parlem d'«inculturació de la fe», que pot expressar millor la idea que sempre cal rebre i donar, amb una interacció constant. Moltes de les nostres activitats han anat en aquest sentit. Hem promogut el debat i hem integrat un ampli ventall de més de tres-cents experts preocupats en temes de frontera, gent que s'ha prestat a dialogar (cosa no sempre òbvia en una societat secularitzada). Només en citaré alguns ja traspassats: el cardenal Raúl Silva Henríquez, Georges Duby, Eusebi Colomer, José M. Valverde o José Luis L. Aranguren. No estem pas descontents del resultat que hem tingut, i creiem que som un cert punt de referència per a força gent.
- c) *Hem treballat per informar i formar*. La majoria de les més de cent trenta activitats que hem organitzat, que sumen uns cinc-cents actes pú-

blics, la trentena de llibres i la cinquantena de quaderns publicats, amb la inestimable aportació de les editorials Cruïlla i Claret, han arribat a un públic ampli —encara que ni tan ampli ni tan jove com voldríem— que ha pogut trobar en el missatge cristià un ferment de creativitat cultural, de modernitat crítica, d'anàlisi atenta dels signes dels temps. El Premi Joan Maragall ha ajudat a promoure nous valors intel·lectuals. Hem esmerçat també moltes energies a anar esdevenint un veritable centre cultural en el sentit ple de la paraula. En els darrers anys i en la nova seu hem establert una col·laboració regular i profunda amb el Centre Cristià d'Universitaris i Professionals (CCUP), el Moviment de Professionals i la parròquia dels Àngels.

- d) Finalment *hem establert una xarxa de relacions i de cooperació* amb moltes institucions de Barcelona, de Catalunya (sobretot a Lleida i Girona) i de molts llocs del món, especialment a través del Pontifici Consell per a la Cultura.

Tota l'activitat que he esmentat no hauria estat possible sense l'aportació econòmica de l'arquebisbat de Barcelona, de les diverses administracions de Catalunya, d'entitats financeres (caixes i bancs), de fundacions i dels centenars de promotors que ens ajuden cada any. Avui mateix ens trobem aquí gràcies a la Fundació Caixa Catalunya, que ha patrocinat també l'edició d'una serigrafia de Narcís Comadira per a commemorar els nostres deu anys. A més de l'agraïment a la institució que avui acull aquest acte, voldria regradir el cardenal Carles, que durant aquests deu anys ens ha donat suport, i la Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya, que ha assumit l'alt patrocini de la nostra Fundació. I també vull donar les gràcies molt especialment a tots els membres del Patronat i a l'equip humà de la Fundació, motor imprescindible, que amb tanta dedicació i estimació ha treballat durant aquests anys.

Fet aquest balanç, ¿ens atrevirem a esmentar reptes i actuacions preferents de cara al futur? Per què no? Sempre hem pensat que cal convertir els reptes i les dificultats en oportunitats i no pas, a l'inrevés, les oportunitats en dificultats. N'esmentaré quatre:

- a) El nostre món canvia molt de pressa, i si volem tenir un *pensament propi i creïble* caldrà ser molt perspicaços. El Patronat haurà d'esmerçar temps i energies a detectar on som i cap a on anem com a societat i com a Església.
- b) Pel que fa a la tasca de ser pont i instrument de diàleg, haurem d'estar molt atents a *tres fenòmens emergents*: la indiferència religiosa, les noves formes de religiositat i la creixent presència de l'Islam a Catalunya.
- c) En el capítol de la *informació i formació cristianes* haurem de posar l'accent en la consolidació de les nostres col·leccions de llibres i quaderns,

i a potenciar un centre d'informació i documentació. També volem esmerçar temps i recursos en la *formació de joves intel·lectuals* que es vulguin iniciar en la temàtica de la inculturació de la fe. El Premi Joan Maragall i unes borses d'estudi podran ser uns bons mitjans per a aconseguir-ho.

- d) Quant a la relació amb altres institucions, ens agradaria d'impulsar, conjuntament amb altres centres semblants, la creació d'una *xarxa d'institucions* culturals cristianes i també contribuir a situar Barcelona entre els centres europeus de referència, pel que fa a la producció cultural d'inspiració cristiana, i en els circuits de difusió de les novetats culturals d'aquesta inspiració produïdes en altres llocs.

Heus ací el nostre passat i el nostre projecte de futur. Confiam en l'ajut de tots per tal que la cultura sigui receptiva envers el cristianisme i de fer una Església creïble, al servei de la societat i la cultura catalana.

Espero que molts de nosaltres, i una nova generació de cristians i persones del món cultural i social, ens podrem tornar a trobar d'aquí a deu anys per avaluar el treball.

Abans d'acabar, els comunico que hem rebut missatges d'adhesió de les següents persones, entre moltes d'altres:

cardenal Paul Poupard, president del Consell Pontifici per a la Cultura;
arquebisbe de Tarragona, Lluís Martínez Sistach;

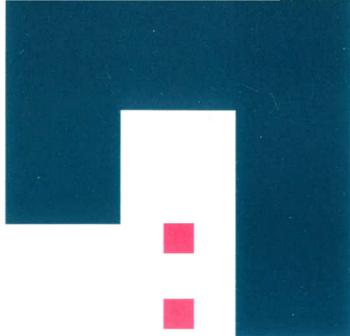
abats Sebastià Bardolet i Cassià Just, de Montserrat;

Manuel Royes, president de la Diputació de Barcelona;

Anton Cañellas, síndic de greuges;

Antoni Caparrós i Gabriel Ferrater, rectors de la Universitat de Barcelona i de la Universitat Oberta de Catalunya, respectivament.

Moltes gràcies per la seva atenció.

FUNDACIÓ JOAN MARAGALL
CRISTIANISME I CULTURA

9 788482 974385

Editorial Claret